

Edward Nieznański

Czasowe relacje między bytami

Studia Philosophiae Christianae 32/1, 229-235

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

EDWARD NIEZNAŃSKI

CZASOWE RELACJE MIĘDZY BYTAMI

Wstęp. 1. Język. 2. Aksjomaty. 3. Definicje: 3.1. Równoczesne istnienie bytów. 3.2. Czasowe następstwo bytów. 3.3. Czas istnienia pierwszego bytu jako część właściwa czasu istnienia bytu drugiego. 3.4. Czas istnienia bytu pierwszego krzyżujący się z późniejszym czasem istnienia bytu drugiego. 4. Liczba możliwych relacji czasowych między dwoma bytami. 5. Dowód tezy podstawowej.

WSTĘP

Zarówno przedstawiciele nauk szczegółowych, jak również filozofowie swobodnie operują terminami odnoszącymi się do rzeczy lub zdarzeń ze względu na czas ich trwania, mówiąc o jednych bytach, że współwystępują, że są równoczesne, albo - o innych, że wyprzedzają siebie nawzajem, czy też następują po sobie. Ile jest rodzajów tych relacji czasowych między bytami, i jakie? Wspomniane trzy stosunki z pewnością nie wyczerpują wszystkich możliwości. Jak należy każdą taką relację czasową oznaczyć, zdefiniować, a także wykazać, że bierzemy pod uwagę wszystkie czasowe związki i nie pomijamy żadnych?

1. JĘZYK

Posłużymy się sformalizowanym językiem elementarnym. Indywidualne istoty niesprzeczne są w tym języku reprezentowane przez zmienne: x, y, z ; zmiennymi czasowymi (reprezentującymi punkty czasowe) są: r, s, t ; zaś stałymi czasowymi są początkowe litery alfabetu łacińskiego: $a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k$.

W języku występują trzy pierwotne stałe predykatowe:

- 1) identityczności czasowej: $r=t, t=a, a=b$,
- 2) następstwa czasowego: $t<r, s<a, a<b$,
- 3) aktualności w czasie (binarny predykat "A" z pierwszym argumentem istotowym i drugim - czasowym): Axt ("x jest bytem aktualnym w chwili t"), $Axa, Ayb, Azr, \dots$

---

¹ Istotą aktualną w czasie może być cokolwiek: rzecz, cecha, agregat, zdarzenie, proces, ... cokolwiek, co w tym czasie jest, zachodzi, zdarza się, ma miejsce.

2. AKSJOMATY

W naszej teorii związków czasowych opieramy się na kilku - wystarczających dla dedukcji - aksjomatach odnoszących się do pojęć identyczności lub następstwa czasowego oraz aktualności istot w czasie.

- A1. $\forall t t=t$
- A2. $\forall t \sim(t<t)$
- A3. $\forall r \forall t [r<t \leftrightarrow \exists s (r<s<t)]$
- A4. $\forall r \forall t (t=r \vee t<r \vee r<t)$
- A5. $\forall x \forall t \forall r [Axt \wedge Axr \wedge t<r \rightarrow \forall s (t<s<r \rightarrow Axs)]$

3. DEFINICJE

3.1. Równoczesne istnienie bytów

Stosunek równoczesności bytów oznaczamy predykatem "RWN" i definiujemy w następujący sposób:

$$D1. RWNxy \leftrightarrow \forall t (Axt \leftrightarrow Ayt).$$

3.2. Czasowe następstwo bytów

Dwa różne byty mogą się w czasie wyprzedzać (bądź po sobie następować). Stąd w kolejnej definicji określamy czasową relację między bytami W CZxy (x jest wcześniejszy od y):

$$D2. W CZxy \leftrightarrow \forall t (Axt \rightarrow \sim Ayt) \wedge \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge t<s).$$

3.3. Czas istnienia pierwszego bytu jako część właściwa czasu istnienia bytu drugiego

Może się też tak zdarzyć, że czas istnienia pierwszego bytu jest właściwym fragmentem czasu istnienia drugiego bytu. Zachodzą wówczas jednak trzy możliwości: czas istnienia pierwszego bytu może być bowiem początkową, środkową lub końcową częścią właściwą czasu istnienia bytu drugiego. Stąd określamy trzy nowe relacje czasowe:

1) PCWxy (czas istnienia x jest początkową częścią właściwą czasu istnienia y):

$$D3. PCWxy \leftrightarrow \forall t (Axt \rightarrow Ayt) \wedge \exists s [Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t (Axt \wedge t<s)] \wedge \sim \exists s [Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t (Axt \wedge s<t)];$$

2) SCWxy (czas istnienia x jest środkową częścią właściwą czasu istnienia y):

$$D4. SCWxy \leftrightarrow \forall t (Axt \rightarrow Ayt) \wedge \exists s [Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t (Axt \wedge t<s)] \wedge \exists s [Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t (Axt \wedge s<t)];$$

3) KCWxy (czas istnienia x jest końcową częścią właściwą czasu istnienia y):

$$D5. KCWxy \leftrightarrow \forall t(Axt \rightarrow Ayt) \wedge \sim \exists s[Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t(Axt \wedge t < s)] \wedge \exists s[Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t(Axt \wedge s < t)].$$

3.4. Czas istnienia bytu pierwszego krzyżujący się z późniejszym czasem istnienia bytu drugiego

Może wreszcie zachodzić taki stosunek czasowy między dwoma bytami, iż czas istnienia bytu pierwszego krzyżuje się z czasem istnienia bytu drugiego, a początek istnienia bytu drugiego jest też późniejszy od początku istnienia bytu pierwszego. Relację tę oznaczamy symbolem KRZxy (czas istnienia x krzyżuje się z późniejszym czasem istnienia y) i określamy:

$$D6. KRZxy \leftrightarrow \exists t(Axt \wedge Ayt) \wedge \exists s[Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t(Axt \wedge t < s)] \wedge \exists s[Axs \wedge \sim Ays \wedge \exists t(Ayt \wedge s < t)]$$

4. LICZBA MOŻLIWYCH RELACJI CZASOWYCH MIĘDZY DWOMA BYTAMI

Chcąc określić liczbę wszystkich relacji czasowych, jakie mogą w ogóle zachodzić między dwoma bytami, przeprowadźmy następujący wywód: Mając do rozważenia stosunki między dwoma istotami x i y, gdy wiadomo, że $\exists t Axt \wedge \exists t Ayt$, w pierwszym kroku stawiamy pytanie, czy byty te są styczne w czasie, czy $\exists t (Axt \wedge Ayt)$, czy też przeciwnie $\forall t (Axt \rightarrow \sim Ayt)$? W przypadku drugim, gdy byty x i y nie mają żadnego stycznego punktu czasowego co do swego trwania, mogą zachodzić tylko dwie ewentualności: albo (1) WCZxy albo odwrotnie (2) WCZyx. Przypadek natomiast pierwszy, gdy $\exists t (Axt \wedge Ayt)$, jest bardziej skomplikowany. Styczność bytów x i y w czasie, ma bowiem miejsce zarówno wówczas, gdy $\forall t (Axt \rightarrow Ayt)$, jak i wtedy, gdy $\exists t (Axt \wedge \sim Ayt)$. Gdy sytuację pierwszą - czyli gdy $\forall t (Axt \rightarrow Ayt)$ - wzmocnimy do równoważności: $\forall t (Axt \leftrightarrow Ayt)$, mamy relację (3) RWNxy (której - ze względu na jej symetryczność - nie ma potrzeby odróżniać od relacji RWNyx). Gdy jednak wspomniane wzmocnienie nie ma miejsca, czyli gdy $\exists t (Ayt \wedge \sim Axt)$, mogą zachodzić trzy relacje: (4) PCWxy lub (5) SCWxy lub (6) KCWxy. W sytuacji natomiast, gdy $\exists t (Axt \wedge Ayt)$ oraz $\exists t (Axt \wedge \sim Ayt)$, mają miejsce również dwa przypadki:

$$\forall t (Ayt \rightarrow Axt) \text{ lub } \exists t (Ayt \wedge \sim Axt).$$

W przypadku pierwszym między bytami x i y zachodzi jedna z trzech relacji: (7) PCWyx lub (8) SCWyx lub (9) KCWyx. Natomiast w przypadku drugim możliwe są tylko dwie relacje: (10) KRZxy lub (11) KRZyx. Na tej drodze dochodzimy do zdania - i to jest nasza teza podstawowa - że między dwoma bytami x i y może zachodzić tylko jeden z następujących jedenastu związków: WCZxy, WCZyx, RWNxy, PCWxy, SCWxy, KCWxy, PCWyx, SCWyx, KCWyx, KRZxy, KRZyx.

5. DOWÓD TEZY PODSTAWOWEJ

Następcza się najpierw problem stosownego zanotowania tezy, w której używamy wieloargumentowego spójnika² alternatywy rozłącznej. Trudność wiąże się najpierw z trzema znaczeniami spójnika "lub": 1) PL: przynajmniej p lub q, 2) CL: co najwyżej p lub q, 3) TL: tylko p lub q, a następnie z ich uogólnieniem na dowolną liczbę argumentów. By nie komplikować zapisu definicji wspomnianych spójników uogólnionych, ograniczymy się do określenia tylko funkcyjnych trójargumentowych, przyjmując, że ich dalsze uogólnienie nie powinno następczać żadnych problemów intuicyjnych:

ad 1) $PL(p,q,r) \leftrightarrow (p \vee q \vee r)$;

ad 2) $CL(p,q,r) \leftrightarrow (p \rightarrow \sim q \wedge \sim r) \wedge (q \rightarrow \sim p \wedge \sim r) \wedge (r \rightarrow \sim p \wedge \sim q)$
co też znaczy, że: $CL(p,q,r) \leftrightarrow (p \rightarrow \sim q) \wedge (p \rightarrow \sim r) \wedge (q \rightarrow \sim r)$;

ad 3) $TL(p,q,r) \leftrightarrow PL(p,q,r) \wedge CL(p,q,r)$
co też znaczy, że: $TL(p,q,r) \leftrightarrow TL(p,q) \wedge TL(p,r) \wedge TL(q,r)$
lub też: $TL(p,q,r) \leftrightarrow (p \wedge \sim q \wedge \sim r) \vee (q \wedge \sim p \wedge \sim r) \vee (r \wedge \sim p \wedge \sim q)$.

Teza podstawowa przyjmuje zatem następcującą postać: $\exists t Axt \wedge \exists t Ayt \rightarrow TL(WCZxy, WCZyx, RWNxy, PCWxy, SCWxy, KCWxy, PCWyx, SCWyx, KCWyx, KRZxy, KRZyx)$.

W celu bardziej przejrzystego notowania dalszych twierdzeń i dowodów przyjmijmy kilka skrótów:

P =: $\forall t (Ayt \rightarrow Axt)$;

X =: $\forall t (Axt \rightarrow Ayt)$;

S =: $\forall t (Axt \rightarrow \sim Ayt)$;

Y =: $\exists s [Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t (Axt \wedge t < s)]$;

Z =: $\exists s [Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t (Axt \wedge s < t)]$;

Q =: $\exists s [Axs \wedge \sim Ays \wedge \exists t (Ayt \wedge t < s)]$;

R =: $\exists s [Axs \wedge \sim Ays \wedge \exists t (Ayt \wedge s < t)]$;

T1. $\exists t Axt \wedge \exists t Ayt \wedge S \rightarrow TL(WCZxy, WCZyx)$

Dowód:

(a) $\exists t Axt \wedge \exists t Ayt \wedge S \wedge \sim \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge t < s) \rightarrow \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge s < t)$, bo:
 $\exists t Axt, \exists t Ayt, \forall t (Axt \rightarrow \sim Ayt), \forall t \forall s (Axt \wedge Ays \rightarrow \sim t < s) \vdash Axa, Aya, \sim Axb, \sim Aya \vdash \sim a < b, \sim a = b \vdash b < a \vdash Axa \wedge Aya \wedge b < a \vdash \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge s < t)$;

(b) $S \wedge \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge t < s) \rightarrow \sim \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge s < t)$, bo:
 $\forall t (Axt \rightarrow \sim Ayt), \exists t \exists s (Axt \wedge Ays \wedge t < s), Axt, Ays \vdash \sim Ayt, \sim Axs, Axa, Aya, a < b \vdash s = avs < a < s, \sim Aya, \sim Axb \vdash s < a < s, \{ \text{założenie: } s < a \vdash s < a < b, Aya, Ays \vdash Aya, \sim Aya \vdash \text{sprzeczność} \} \vdash \sim s < a \vdash a < s, s = tvs < tv < s \vdash s < tv < s, \{ \text{założ.: } s < t \vdash a < s < t, Axt, Axa \vdash Axs, \sim Axs \} \vdash \sim s < t$.

² Pomysł uogólnionych, wieloargumentowych spójników logicznych pochodzi od H.Greniewskiego ("Próba odmłodzenia kwadratu logicznego", *Studia Logica* 1(1953)) i S.Kamińskiego ("Tradycyjna teoria wnioskowania bezpośredniego jako pewien fragment dwuwartościowego rachunku zdań", *Studia Logica* 11(1961)).

T2. $\sim S \wedge X \wedge \sim P \rightarrow TL(PCWxy, SCWxy, KCWxy)$

Dowód:

$\sim S, X, \sim P \vdash \exists t(Axt \wedge Ayt), \forall t(Axt \rightarrow Ayt), \exists t(Ayt \wedge \sim Axt) \vdash Axa, Aya, Ayb,$
 $\sim Axb \vdash$

(a) $PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy$, bo:

$p \wedge (\sim q \wedge \sim r) \rightarrow [(p \wedge q \wedge \sim r) \vee (p \wedge q \wedge r) \vee (p \wedge \sim q \wedge r)]$, $p/X, q/Y, r/Z \vdash$
 $X \wedge (\sim Y \wedge \sim Z) \rightarrow [(X \wedge Y \wedge \sim Z) \vee (X \wedge Y \wedge Z) \vee (X \wedge \sim Y \wedge Z)]$, {założ.: $\sim Y \wedge \sim Z \vdash$
 $\forall s[Ays \wedge \sim Axs \rightarrow \forall t(Axt \rightarrow \sim t < s)]$, $\forall s[Ays \wedge \sim Axs \rightarrow \forall t(Axt \rightarrow \sim s < t)] \vdash$
 $\forall t(Axt \rightarrow \sim t < b), \forall t(Axt \rightarrow \sim b < t) \vdash \sim a < b, \sim b < a \vdash a = b \vdash Axa, \sim Axa \vdash$
 sprzecz.} $\vdash \sim(\sim Y \wedge \sim Z) \vdash (X \wedge Y \wedge \sim Z) \vee (X \wedge Y \wedge Z) \vee (X \wedge \sim Y \wedge Z)$, D3, D4, D5 $\vdash$
 $PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy$;

(b) $PCWxy \rightarrow \sim SCWxy \wedge \sim KCWxy$, bo:

$PCWxy, D3 \vdash X \wedge Y \wedge \sim Z \vdash Y, \sim Z$, {założ.: $SCWxy, D4 \vdash X \wedge Y \wedge Z \vdash Z, \sim Z \vdash$
 sprzecz.} $\vdash \sim SCWxy$, {założ.: $KCWxy, D5 \vdash X \wedge \sim Y \wedge Z \vdash \sim Y, Y \vdash$
 sprzecz.} $\vdash \sim KCWxy \vdash \sim SCWxy \wedge \sim KCWxy$;

(c) $SCWxy \rightarrow \sim KCWxy$, bo:

$SCWxy, KCWxy \vdash X \wedge Y \wedge Z, X \wedge \sim Y \wedge Z \vdash Y, \sim Y \vdash$ sprzecz.

T3. $X \wedge P \rightarrow RWNxy$, bo D1.**T4. $\sim S \wedge \sim X \wedge P \rightarrow TL(PCWyx, SCWyx, KCWyx)$**

Dowód:

$\sim S, \sim X, P \vdash \exists t(Axt \wedge Ayt), \exists t(Axt \wedge \sim Ayt) \vdash Axa, Aya, Axb, \sim Ayb \vdash$

(a) $PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx$, bo:

$p \wedge (\sim q \wedge \sim r) \rightarrow [(p \wedge q \wedge \sim r) \vee (p \wedge q \wedge r) \vee (p \wedge \sim q \wedge r)]$, $p/P, q/Q, r/R \vdash P \wedge (\sim Q \wedge \sim R)$
 $\rightarrow [(P \wedge Q \wedge \sim R) \vee (P \wedge Q \wedge R) \vee (P \wedge \sim Q \wedge R)]$, {założ.: $\sim Q \wedge \sim R \vdash$
 $\forall s[Axs \wedge \sim Ays \rightarrow \forall t(Ayt \rightarrow \sim t < s)]$, $\forall s[Axs \wedge \sim Ays \rightarrow \forall t(Ayt \rightarrow \sim s < t)] \vdash$
 $\forall t(Ayt \rightarrow \sim t < b), \forall t(Ayt \rightarrow \sim b < t) \vdash \sim a < b, \sim b < a \vdash a = b \vdash Aya, \sim Aya \vdash$
 sprzecz.} $\vdash \sim(\sim Q \wedge \sim R) \vdash (P \wedge Q \wedge \sim R) \vee (P \wedge Q \wedge R) \vee (P \wedge \sim Q \wedge R)$, D3, D4, D5 $\vdash$
 $PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx$;

(b) $PCWyx \rightarrow \sim SCWyx \wedge \sim KCWyx$, bo:

$PCWyx, D3 \vdash P \wedge Q \wedge \sim R \vdash Q, \sim R$, {założ.: $SCWyx, D4 \vdash P \wedge Q \wedge R \vdash R, \sim R \vdash$
 sprzecz.} $\vdash \sim SCWyx$, {założ.: $KCWyx, D5 \vdash P \wedge \sim Q \wedge R \vdash \sim Q, Q \vdash$ sprzecz.}
 $\vdash \sim KCWyx \vdash \sim SCWyx \wedge \sim KCWyx$;

(c) $SCWyx \rightarrow \sim KCWyx$, bo:

$SCWyx, KCWyx \vdash P \wedge Q \wedge R, P \wedge \sim Q \wedge R \vdash Q, \sim Q \vdash$ sprzecz.

T5. $\sim S \wedge \sim X \wedge \sim P \rightarrow TL(KRZxy, KRZyx)$

Dowód:

$\sim S, \sim X, \sim P \vdash \exists t(Axt \wedge Ayt), \exists t(Axt \wedge \sim Ayt), \exists t(Ayt \wedge \sim Axt) \vdash Axa, Aya, Axb,$
 $\sim Ayb, Ayc, \sim Axc \vdash$

(a) $(\sim Y \vee \sim R) \rightarrow Z \wedge Q$, bo:

(a1) $\sim Y \vdash \forall s[Ays \wedge \sim Axs \rightarrow \forall t(Axt \rightarrow \sim t < s)]$, $Ayc, \sim Axc \vdash \forall t(Axt \rightarrow \sim t < c)$,
 $Axa, Axb \vdash \sim a < c, \sim b < c, \sim a = c, \sim b = c \vdash c < a, c < b \vdash Ayc \wedge \sim Axc, Axa \wedge c < a \vdash$
 $\exists t(Axt \wedge c < t) \vdash Ayc \wedge \sim Axc \wedge \exists t(Axt \wedge c < t) \vdash Z, a = b \vee a < b \vee b < a, \sim a = b$, {założ.:

$b < a \vdash c < b < a$, Ayc , Aya , $A5 \vdash Ayb$, $\sim Ayb \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim b < a \vdash a < b \vdash$
 $Axb \wedge \sim Ayb$, $Aya \wedge a < b \vdash \exists t(Ayt \wedge t < b) \vdash Axb \wedge \sim Ayb \wedge \exists t(Ayt \wedge t < b) \vdash Q \vdash$
 $Z \wedge Q$;

(a2) $\sim R \vdash \forall s[Axs \wedge \sim Ays \rightarrow \forall t(Ayt \rightarrow \sim s < t)]$, Axb , $\sim Ayb \vdash \forall t(Ayt \rightarrow \sim b < t)$,
 Aya , $Ayc \vdash \sim b < a$, $\sim b < c$, $\sim b = a$, $\sim b = c \vdash a < b$, $c < b \vdash Ayc \wedge \sim Axc$, $Axb \wedge c < b \vdash$
 $\exists t(Axt \wedge c < t) \vdash Ayc \wedge \sim Axc \wedge \exists t(Axt \wedge c < t) \vdash Z$, $Axb \wedge \sim Ayb$, $Aya \wedge a < b \vdash$
 $\exists t(Ayt \wedge t < b) \vdash Axb \wedge \sim Ayb \wedge \exists t(Ayt \wedge t < b) \vdash Q \vdash Z \wedge Q$;

(b) $Y \wedge R \rightarrow (\sim Z \vee \sim Q)$, bo:

$Y, R, Z, Q \vdash \exists s[Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t(Axt \wedge t < s)] \wedge \exists s[Ays \wedge \sim Axs \wedge \exists t(Axt \wedge s < t)] \wedge$
 $\exists s[Axs \wedge \sim Ays \wedge \exists t(Ayt \wedge s < t)] \wedge \exists s[Axs \wedge \sim Ays \wedge \exists t(Ayt \wedge t < s)] \vdash Ayd$, $\sim Axd$,
 Axe , $e < d$, Axf , $\sim Ayf$, Ayg , $f < g$, Ayh , $\sim Axh$, Axi , $h < i$, Axj , $\sim Ayj$, Ayk , $k < j$
 $\vdash d = f \vee d < f \vee f < d$, {założ.: $d = f \vdash Axf$, $\sim Axf \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim d = f$, {założ.: $d < f$
 $\vdash e < d < f$, Axe , Axf , $A5 \vdash Axd$, $\sim Axd \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim d < f \vdash f < d$,
 $h = j \vee h < j \vee j < h$, {założ.: $h = j \vdash \sim Axh$, $Axh \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim h = j$, {założ.: $j < h \vdash$
 $j < h < i$, Axj , Axi , $A5 \vdash Axh$, $\sim Axh \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim j < h \vdash h < j$, $d = h \vee d < h \vee h < d$,
{założ.: $d = h \vdash e < d \vdash e < h < j$, Axe , Axj , $A5 \vdash Axh$, $\sim Axh \vdash$ sprzecz.} $\vdash$
 $\sim d = h$, {założ.: $d < h \vdash f < d < h < j$, Axf , Axj , $A5 \vdash Axd$, $\sim Axd \vdash$ sprzecz.} $\vdash$
 $\sim d < h \vdash h < d$, $f = h \vee f < h \vee h < f$, {założ.: $f = h \vdash Axf$, $\sim Axf \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim f = h$,
{założ.: $f < h \vdash f < h < j$, Axf , Axj , $A5 \vdash Axh$, $\sim Axh \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim f < h \vdash h < f$,
 $d = j \vee d < j \vee j < d$, {założ.: $d = j \vdash \sim Axd$, $Axd \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim d = j$, {założ.: $j < d \vdash$
 $h < j < d$, Ayh , Ayd , $A5 \vdash Ayj$, $\sim Ayj \vdash$ sprzecz.} $\vdash \sim j < d \vdash d < j \vdash f < d < j$, Axf ,
 Axj , $A5 \vdash Axd$, $\sim Axd \vdash$ sprzecz.

T6. $\exists t Axt \wedge \exists t Ayt \rightarrow TL(WCZxy, WCZyx, PCWxy, SCWxy, KCWxy,$
 $RWNxy, PCWyx, SCWyx, KCWyx, KRZxy, KRZyx)$

Dowód:

$\exists t Axt, \exists t Ayt \vdash$

(a) $WCZxy \vee WCZyx \vee PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy \vee RWNxy \vee$
 $PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx \vee KRZxy \vee KRZyx$, bo T1a oraz:

(a1) $(p \wedge q \rightarrow r) \rightarrow \{(p \wedge \sim q \rightarrow s) \rightarrow [p \rightarrow (r \vee s)]\}$,

(a2) $\sim S \wedge X \rightarrow (PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy \vee RWNxy)$, bo (a1): $p/\sim S \wedge X$, $q/\sim P$,
 $r/PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy$, $s/RWNxy$, T2a, T3,

(a3) $\sim S \wedge \sim X \rightarrow (PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx \vee KRZxy \vee KRZyx)$, bo (a1):

$p/\sim S \wedge \sim X$, q/P , $r/PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx$, $s/KRZxy \vee KRZyx$, T4a, T5a,

(a4) $\sim S \rightarrow (PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy \vee RWNxy \vee PCWyx \vee SCWyx$
 $\vee KCWyx \vee KRZxy \vee KRZyx)$, bo (a1), (a2), (a3).

(b1) $(p \rightarrow \sim q) \rightarrow [(r \rightarrow q) \rightarrow (p \rightarrow \sim r)]$

(b2) $(PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy \vee RWNxy \vee PCWyx \vee SCWyx \vee$
 $KCWyx \vee KRZxy \vee KRZyx) \rightarrow \sim S$, $(WCZxy \vee WCZyx) \rightarrow S$, (b1) $\vdash$

$(PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy \vee RWNxy \vee PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx$
 $\vee KRZxy \vee KRZyx) \rightarrow \sim (WCZxy \vee WCZyx) \vdash (WCZxy \vee WCZyx) \rightarrow$
 $\sim (PCWxy \vee SCWxy \vee KCWxy \vee RWNxy \vee PCWyx \vee SCWyx \vee KCWyx$
 $\vee KRZxy \vee KRZyx)$,

(b3) T1b, T2b, T2c, T4b, T4c, T5b.

ZEITLICHE RELATIONEN ZWISCHEN DEN SEIENDEN**Zusammenfassung**

In dem vorliegenden Aufsatz werden die Beziehungen zwischen den Seienden hinsichtlich ihrer Dauer und der Zeiten ihrer Existenz dargestellt. Es werden die 11 zeitlichen Relationen den 2 beliebigen Seienden definiert und es wird bewiesen, daß sie genau alle derartigen Relationen sind.